

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Sarah Blom (ouderenpsycholoog): ‘Mr. Dobbelstein overleeft hele verpleegafdeling’

Sarah Blom is ouderenpsycholoog, theatermaker en voormalig mantelzorgster van haar grootmoeder met dementie. Al enkele jaren voert ze diepgaande gesprekken met mensen met dementie. Het leidt tot bijzondere ontdekkingen en inzichten die niet verloren mogen gaan.

Met zijn hand strijkt hij over haar koude voorhoofd. Het is doodstil in de kamer. Vingers glijden door haar haren. ‘Dag lief mens’, sust hij haar toe. Hij kijkt rond. Haar versleten pantoffeltjes naast het bed. Op haar nachtkastje een washand en een glas water. Onaangeraakt. Een vertrouwd beeld. ‘Ik ben er weer’.

Ze reageert niet, haar ogen zijn gesloten. Meneer Dobbelstein bestudeert haar gezicht. Geconcentreerd glijdt hij met de achterkant van zijn hand over haar jukbeenderen, het kleine kuiltje in haar kin. Hij kent inmiddels ieder vlekje, iedere groef in haar gezicht. Voorzichtig raakt hij haar uitgedroogde lippen aan. Ze zijn gebarsten. Hij doopt het wattenstaafje in het glas water en bevochtigt haar lippen. En dan plots zacht gekerm ‘Ahhh, ahhh’. Haar hand beweegt over het dekbed. ‘Stil maar meisje, stil maar, het is goed’. Hij pakt haar hand en begint zacht te zingen. ‘Houd moed, kleine meid’.

“Meneer Dobbelstein, hij heeft ons veel geleerd. Empathie bij dementie hoeft niet verloren te gaan. En misschien nog wel veel belangrijker, het telkens moeten verliezen van een medebewoner, het doet verdriet. Ook mensen met dementie kunnen rouwgevoelens ervaren.”

Niets deed haar pas vertragen

Sinds een week ligt ze op bed. Uitgeput en moe gestreden. De dementie heeft haar beroofd van haar kranig gestel. Maandenlang trok ze met wandelstok in de hand en broche op de blouse statig door de gangen van het verpleeghuis. Een waskar vol met verzadigde incobroekjes, een schreeuwende medebewoner, niets deed haar pas vertragen.

‘We hadden geen intieme band’, zo spraken haar 2 zonen in het laatste familiegesprek. ‘Altijd was er die afstand’. Een afstand die wij als zorgverleners ook ervaren. Mw Copier dankt voor geboden zorg, groet plichtsgetrouw haar medebewoners om al snel weer te verdwijnen in het kleine leventje achter de deur van haar appartement. Foto’s van vervlogen jaren, pril levensgeluk en bloemen die nooit meer tot bloei zullen komen. Ze zal spoedig het leven verlaten. Maar niet alleen.

Hij bezoekt haar nu dagelijks. Een kwartier, een half uur, soms een uur. Om haar hand vast te houden, het zweet op haar voorhoofd te deppen of de stilte uit haar appartement te verdrijven. Mw. Copier viel niet op, ze vroeg geen aandacht. Eerlijk gezegd hoorden we haar zelden, totaal overstemd door het vele roepen van meneer Kleinsma en de woede-uitbarstingen van mevrouw Kordaat. Maar hij hoort haar. Zelfs nu, wanneer woorden haar lippen niet meer bereiken.

Mw. Copier, ze was zijn medebewoner. De vrouw met wie hij 1,5 jaar een huiskamer deelde. De vrouw die niet houdt van rundvlees, maar wel van kip. Die moeite heeft met het nemen van drempels, in de ochtend haar koffie graag drinkt met 3 klontjes suiker en in de avond met een kaakje erbij.

Al die kleine momentjes op een dag

Hun ontmoetingen waren kort, voor velen waarschijnlijk onopvallend. Dat edele knikje in het voorbijgaan, het doorgeven van het zoutvaatje. Maar voor hem was het zijn leven. Al die kleine momentjes op een dag, hij grijpt zich eraan vast. Het is 3 uur in de middag. Dobbelstein staat voor haar deur. Is het zijn laatste bezoek? Met de deurklink nog in zijn hand luistert hij naar haar ademhaling. Onregelmatig.

Hij gaat naast haar zitten en bestudeert haar gezicht. Haar wangen zijn meer ingevallen, haar ogen liggen dieper in haar kas. Dobbelstein begint te zingen. Geen reactie. Dan schieten plots haar ogen open, ze grijpt zijn hand vast. Zacht gemompel. Dobbelstein buigt voorover. Hoezeer hij ook zijn best doet, hij kan haar niet

verstaan. 'Toe maar meisje, toe maar'. Ze kijkt dwars door hem heen. Klanken doven uit. De kracht ontbreekt.

De ogen van meneer Dobbelstein glijden af langs de foto's aan de wand. Een meisje van ongeveer 4 jaar oud kijkt hem aan. In een oud katoenen jurkje met pop in de hand. Grote ronde ogen, fijn piekhaar. Dit kleine meisje zal binnen een aantal uur de afdeling verlaten. Het zal niet lang meer duren. Hij herkent die blik. De blik die hij bij velen zag. Zo ook bij zijn geliefde Truus.

Sarah Blom, ouderenpsycholoog

"Doe alsjeblieft recht aan verlieservaringen. Doe recht aan de overledenen. Laat hen niet zomaar verdwijnen in het rijk der doden, ook al gingen velen hen voor. Creëer een plek op de afdeling waar hun verlies tastbaar en concreet wordt. Maak een mooi altaartje met elektrisch kaarsje, hun foto en rouwkaart. Geef het verlies een plek."

Telkens hetzelfde ritueel...

Maandenlang droeg hij haar door hun huis. Van het bed, naar de wc, naar de bank. Met de dag voelde hij haar lichter worden. Kanker. Nauwelijks week hij van haar zijde. Tot die bewuste maandag om 11.00 uur. Nog even snel naar de apotheek voor extra pijnstilling. Slechts 15 minuten onderweg. Hoogstens 16. Helaas, te laat. Zijn Truus, de moeder van zijn kinderen, de vrouw met wie hij 66 jaar het leven deelde, zou alleen de dood vinden. Uren heeft hij nog tegen haar koude lichaam aangelegd. Vergeven zal hij het zichzelf nooit. Is dit de reden dat Dobbelstein zijn medebewoners bijstaat in hun laatste uren? Misschien, we weten het niet. Velen heeft hij begeleid, sommigen laten hem niet meer los. Maar telkens hetzelfde ritueel. Meneer Dobbelstein zal kort huilen, het levenloze lichaam toezingen, familie condoleren en zich spoedig klaarmaken voor een volgend verlies; voor een nieuwe meneer Jansen, mevrouw de Bruin of meneer de Vries. Maanden, soms slechts een paar weken zal hij de dagen met hen doorbrengen. Koffie met twee klontjes, samen luisteren naar Andre Rieu. Het is zijn leven.

Meneer Dobbelstein, hij heeft ons veel geleerd. Empathie bij dementie hoeft niet verloren te gaan. En misschien nog wel veel belangrijker, het telkens moeten verliezen van een medebewoner, het doet verdriet. Oók mensen met dementie kunnen rouwgevoelens ervaren. We kunnen niet oordelen over hun band: 'ze spraken elkaar nooit', 'ik zag ze nooit samen'. Soms zit een band in alle onuitgesproken woorden; samen kijken naar het elektrische haardje op de huiskamer of het doorgeven van het zoutvaatje. Ja, zelfs mensen die voortdurend ruzie hebben kunnen elkaar missen.

Doe alsjeblieft recht aan deze verlieservaringen. Doe recht aan de overledenen. Laat hen niet zomaar verdwijnen in het rijk der doden, ook al gingen velen hen voor. Creëer een plek op de afdeling waar hun verlies tastbaar en concreet wordt. Maak een mooi altaartje met elektrisch kaarsje, hun foto en rouwkaart. Geef het verlies een plek. En laten we ook de verzorgenden niet vergeten. Het zijn zij die zich dag in dag inzetten voor onze naasten met dementie. Hier komt zoveel gevoel bij kijken. Geef hen het signaal dit mag; condoleer hen

met het verlies.

Meneer Dobbelstein, ik wil u ontzettend bedanken voor alles wat u doet. Voor ons, voor uw medebewoners en hun familieleden.

Meer weten

- [Bezoek de website van Sarah Blom](#)
- [Lees ook de andere blogs van Sarah Blom](#)

---

tags:

[Blogs Sarah Blom](#) (11), [Palliatieve zorg](#) (27)